

Nr 291

Av herrar Nilsson i Agnäs och Petersson, om ökat stöd till handikappade vid vidareutbildning.

(Lika lydande med motion nr 234 i Första kammaren)

Höggradigt handikappade unga människor bereds genom de reformer som har genomförts på skolans område nu möjligheter till kvalificerade studier. Genom beslut av Sveriges riksdag 1961 och 1965 är dessa ungdomars utbildningsmöjligheter i grundskola, fackskola och gymnasium tryggade, dels på hemorten genom att kommuner och landsting blivit ålagda att ordna undervisning och inackordering av handikappade elever, dels i speciella riksskolor i Stockholm och Hälsingborg.

Med höggradigt handikappade ungdomar avses i detta fall sådana elever, som behöver hjälp med på- och avklädning, handräckning vid måltider samt vid förflyttning, hjälp i övrigt under lektionstid och för rasterna, hjälp vid transporter till och från utbildningsorten etc.

För en del av dessa ungdomar är det lämpligt att fortsätta vid en folkhögskola efter avslutad grundskola för att vinna mognad och erhålla en kompletterande utbildning. De får därmed också möjlighet att sedan fullfölja studierna vid olika högre skolor.

För många handikappade ungdomar, som gått i folkskola och sedan antingen vistats i hemmet eller haft någon för dem lätt arbetsuppgift och som numera vill fortsätta sin utbildning, är folkhögskolan den enda tänkbara skolformen. — Man kan ta som exempel rörelsehindrade, som efter folkskolans slut i 15 till 20 år skött en manuell telefonväxel. Nu när telefonautomatiseringen gjort dem arbetslösa, har många av dem sökt sig till folkhögskola. — De har en stark ambition att skaffa sig de kunskaper och den färdighet, som skall göra det möjligt för dem att försörja sig. Utbildningen är därför i deras fall aldrig något självändamål.

För att denna utbildning skall resultera i arbetsplaceringar och inte bara ha humanitära motiv är det nödvändigt att dessa elever ges möjligheter att fullfölja utbildningen vid högskolor och universitet. En sådan kvalificerad studieväg öppnar nya vägar till meningsfullt arbete, vad beträffar både trivsel och inkomster.

Det är emellertid naturligt, att kostnaden för höggradigt handikappade studerande till följd av deras stora vårdbehov blir betydande. Möjligheterna att få hjälp av landstinget är dock ytterst olika vid olika landstingsområden. För de allra flesta av de handikappade eleverna är det svårt att finansiera utbildningen. Arbetsmarknadsstyrelsen utbetalar utbildningsbidrag till många svårt handikappade samt bidrar till oundgängligen erforder-

derlig undervisningsmateriel. Det förefaller emellertid vara vanligt att arbetsmarknadsstyrelsen inte vill bestrida kostnaderna för här ifrågakvarande elevers speciella vård. Denna utgörs av det fysiska bistånd de behöver för att tillgodogöra sig själva undervisningen, dvs. sådan handräckning som ovan nämnts.

Det vore lämpligt om arbetsmarknadsstyrelsen i alla de fall där bidrag till studierna beviljas också stode för kostnader som orsakas av de handikappade elevernas speciella vårdbehov. Sådana bestämmelser vore ytterst värdefulla som innebar att en handikappad, som tillerkänts en lämplig utbildning, därvid från första stund kunde veta att den ekonomiska sidan är tryggad och att hon eller han efter kontakten med länsarbetsnämndens arbetsvårdsexpedition kunde vara viss om att få ersättning för den vård vederbörande måste ha under utbildningstiden. Om det gäller studier vid en folkhögskola eller motsvarande, borde det vara självklart att den handikappade är garanterad dessa förmåner, oavsett bosättningsort inom landet. Det torde därför vara lämpligt att arbetsmarknadsstyrelsen i de fall där denna bestrider kostnaden för själva utbildningen även bestrider de merkostnader som eleven åsamkas av sitt handikapp i samband med undervisningen. I detta sammanhang kan det påpekas att en person som har förtidspension, vilket den handikappade kan ha, uppenbarligen icke kommer i åtnjutande av det allmänna studiebidraget. Detta skall ju i och för sig inte vara behovsprövat, men när alla andra studerande vid folkhögskola erhåller 175 kronor per månad får de handikappade studerande med förtidspension ingenting. Till detta kommer att förtidspensionen medför reduktion av de bidrag, som erhålls från länsarbetsnämnden.

Sammanfattningsvis vore det således av största värde om sådana bestämmelser utformades, som innebar att arbetsmarknadsstyrelsen skulle bestrida inte blott de kostnader som själva den i förevarande motion aktualiserade vidareutbildningen av handikappade elever betingar, utan också de merkostnader, som själva handikappet åsamkar eleverna i fråga och som måste uppstå för att vederbörande skall kunna tillgodogöra sig undervisningen. Dessutom vore det önskvärt att även studerande, som för sitt handikapp har förtidspension, erhåller allmänt studiebidrag.

Med stöd av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att Kungl. Maj:t måtte uppdra åt 1965 års handikapputredning att i samråd med skolöverstyrelsen, arbetsmarknadsstyrelsen och centrala studiehjälpsnämnden utforma regler för stöd till handikappade i samband med vidareutbildning.

Stockholm den 24 januari 1968

Tore Nilsson (h)
i Agnäs

Per Petersson (h)